

Όψεις του οργανωμένου εγκλήματος. Η Συμμορία από τη Σικελία

του Matthijs Krul (μετάφραση: barikat)

Η μελέτη της λειτουργίας του οργανωμένου εγκλήματος δεν αποτελεί πολυτέλεια για τις δυνάμεις που έχουν αναφορά στον κόσμο της δουλειάς. Ειδικά σήμερα που το οργανωμένο έγκλημα μετατρέπει και αυτό με τη σειρά του "την κρίση σε ευκαιρία" αναβαθμίζοντας το σύνολο της λειτουργίας του. Για να είναι καθαρό όταν μιλάμε για αναβάθμιση του συνόλου της λειτουργίας εννοούμε και πολιτική λειτουργία. Προσπάθειες κριτικής κατανόησης της πολιτικής και κοινωνικής κατάστασης στην Ελλάδα της κρίσης, που αδιαφορούν για την πραγματικότητα του οργανωμένου εγκλήματος και την σχέση του με το πολιτικό σύστημα είναι τουλάχιστον μυωπικές ... και προφανώς το ζήτημα είναι λιγάκι πιο πολύπλοκο από το "να μπουν οι κλέφτες φυλακή"

Barikat

Χτισμένη πάνω στην αντιπαράθεση με τους αγρότες και τους εργάτες, η μαφία ήταν πάντοτε ένας μοχθηρός, αντιδραστικός οργανισμός – μεσάζοντες τόσο για τους γαιοκτήμονες στη φεουδαρχία όσο και για τους σημερινούς ολιγάρχες.

“Ο Μπολσεβικισμός μας χτυπάει την πόρτα, δεν μπορούμε να τον αφήσουμε να μπει... Έχουμε χρέος να διατηρήσουμε την Αμερική ασφαλή και αμόλυντη στο σύνολό της. Πρέπει να κρατήσουμε τον εργάτη μακριά από την κόκκινη προπαγάνδα και τις κόκκινες συνωμοσίες πρέπει να βλέπουμε ότι το μυαλό του παραμένει υγιές.” - Al Capone

Χρωματισμένοι σαν κακοί και άπληστοι, αλλά ταυτόχρονα πνευματώδεις και εφευρετικοί μαχητές ενάντια στο κατεστημένο, οι μαφιόζοι ήταν πάντα οι ιδανικοί αντιήρωες στην Αμερικανική ποπ κουλτούρα. Σε τηλεοπτικές σειρές όπως οι Sopranos ή ταινίες όπως η ταινία *The Godfather*, τους βλέπουμε να συμπεριφέρονται με αγριότητα, αλλά πάντα στα πλαίσια ενός κώδικα τιμής που φαίνεται να τους εξυψώνει πάνω από τον ψυχρό αμοραλισμό που διακρίνει την κυρίαρχη καπιταλιστική τάξη. Φυσικά, το ότι η ζωή του μαφιόζου δίνει τη δυνατότητα στον κινηματογραφιστή να ενσωματώσει μεγάλες δόσεις βίας και σεξ στο φιλμ είναι επίσης πολύ σημαντικός παράγοντας.

Επί της αρχής, δεν φαίνεται τίποτα στραβό σε αυτό. Άλλωστε οι μαφιόζοι σπάνια περιγράφονται σαν ιδιαίτερα καλοί και αγαθοί, και επιπλέον η έννοια του αντιήρωα παραμένει ένα κοινό και σεβαστό εργαλείο των σεναριογράφων. Επίσης, και για πολλούς καλούς λόγους, πολύ λίγοι άνθρωποι ταυτίζονται με το FBI ή με άλλες δυνάμεις της αστυνομίας επιφορτισμένες με την τήρηση του νόμου και της τάξης, ενάντια στην οποία υποθέτουμε ότι εξεγείρεται η μαφία εις μάτην. Έτσι η μαφία παρουσιάζεται σαν ο αντιήρωας και ο αδύναμος της υπόθεσης ταυτόχρονα, συνδυασμός σίγουρα ακαταμάχητος.

Παρόλα αυτά, μου φαίνεται ότι ειδικά η Αριστερά, δεν έχει εξετάσει αρκετά τις πολιτικές προεκτάσεις αυτού του είδους της ποπ κουλτούρας. Υπάρχει ένας σημαντικός όγκος γραπτών που επικεντρώνονται στις ιδέες της ανδροπρέπειας και της εξωτερικευμένης επιθετικότητας. Για παράδειγμα, η σειρά *Sopranos* αναπτύσσει συγκεκριμένα το θέμα του εύθραυστου ανδρισμού και των παράλογων δράσεων που αναλαμβάνουν τα μέλη της

μαφίας για να τροφοδοτήσουν αυτόν τον ανδρισμό. Ανάλογα, πολλά έχουν γραφτεί για τη φύση του μαφιόζου ως αυτοδημιούργητο άνδρα, ως κοινωνικού αναρριχητή, εντός της μυθολογίας του σχήματος από-τα-κουρέλια-στα-πλούτη που αποτελεί μια ενδογενής διάσταση στην εγκληματική καριέρα. Αλλά όλα αυτά εστιάζουν στο μαφιόζο ως άτομο.

Στην πραγματεία του ο Fredric Jameson πάνω στην ταινία «The Godfather» δίνει μια διαφορετική προσέγγιση. Στο άρθρο του “Πραγμοποίηση και Ουτοπία” (“Reification and Utopia”), εστιάζει στη μαφία σαν ένα κρυπτογράφημα της εγκληματικής και διάχυτα παρασιτικής δύναμης του ίδιου του καπιταλισμού. Αλλά, αυτή η προσέγγιση “ληστεύει” τον μαφιόζο-ήρωα από τις ιστορικές και οικονομικές του ρίζες. Για τον Jameson, ο μαφιόζος πρωταγωνιστής είναι απλώς η σκοτεινή πλευρά του καπιταλισμού, το αντιστάθμισμα ενάντια στο φαντασιακό του Κόμματος της Τάξης. Η μαφία ενσαρκώνει τη δυνατότητα μιας αναπροσαρμογής, εντός του καπιταλιστικού πλαισίου, που θα μπορούσε να μας απελευθερώσει από τις σκοτεινές, καταστροφικές του δυνάμεις και να επαναφέρει μια αίσθηση προ-καπιταλιστικής κοινότητας (Gemeinschaft). Τα μαφιόζικα φιλμ καθίστανται για αυτόν μια άσκηση ηθικής κρίσης πάνω στη “μη νομιμοποιημένη” πλευρά του καπιταλισμού, αγνοώντας ότι ο καπιταλισμός πάντα είναι εγκληματικός.

Αν όμως εστιάσουμε στις οικονομικές και ιστορικές πλευρές της μαφίας ως κοινωνικού θεσμού οι πολιτικές επιπτώσεις είναι διαφορετικές. Σε αυτή την περίπτωση, η φαινομενικά αυταπόδεικτη αποδοχή του μαφιόζου σαν αντιήρωας θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από τις ριζοσπαστικές πολιτικές δυνάμεις με έναν πολύ πιο αρνητικό τρόπο από ότι ο Jameson και άλλα ψυχολογικά αναγνώσματα προτείνουν. Γιατί ακριβώς αυτό που παίζεται είναι πολύ περισσότερο από μια ασάφεια στην αντίληψη του καπιταλισμού στο σύνολο του. Η μαφία σαν αντιηρωικός πρωταγωνιστής είναι από μόνη της ένα αντιδραστικό πολιτικό εργαλείο.

Λίγοι άνθρωποι φαίνονται να γνωρίζουν καλά τις ρίζες της μαφίας, πέρα από το ότι “καταφτάνουν από την Ιταλία”, σαν ένα ιδιαίτερο είδος οργανωμένου εγκλήματος. Παρ’ όλα αυτά, η μαφία πάντοτε ήταν κάτι παραπάνω από μια απλή συμμορία, ή ακόμα και από μια συνομοσπονδία συμμοριών. Μια τέτοια οργάνωση δεν γεννιέται τυχαία – όπως επίσης ούτε και οι αυστηρές ιεραρχίες, οι κώδικες τιμής και η δομή με μορφή φατρίας. Δεν πρέπει να θεωρούμε αυτά τα χαρακτηριστικά φυσικό γεγονός, αλλά να τα εξετάζουμε ιστορικά. Τότε θα βρούμε τις ρίζες της μαφίας να βρίσκονται στην αντιπαράθεση μεταξύ γαιοκτημόνων, συχνά απόντων γαιοκτημόνων, και χωρικών του Νότου.

Από το μεσαίωνα και έπειτα, μετά την εγκαθίδρυση της δουλοπαροικίας στο Βασίλειο της Σικελίας και της διοίκησης κάτω από την κυριαρχία του Άραγκον, τα συμφέροντα των απόντων γαιοκτημόνων προστατεύονταν τόσο από τις περιοδικές εξεγέρσεις των χωρικών όσο και από ξένους εισβολείς (όπως από τα βόρειο-Αφρικανικά μουσουλμανικά κράτη) μέσω οργανωμένων ομάδων φρουρών προερχόμενων από τα φέουδα τους. Αυτοί είναι οι πρόγονοι της παραδοσιακής μαφίας: εκπρόσωποι και φρουροί των συμφερόντων των φέουδων, των μεγάλων ιδιοκτητών γης, από την περίοδο της δουλοπαροικίας μέχρι περίπου τον 19ο αιώνα.

Αυτό επίσης εξηγεί τη συνεχιζόμενη εχθρότητα, μέχρι και σήμερα, της μαφίας απέναντι στις πολιτικές και κοινωνικές οργανώσεις των φτωχών αγροτικών πληθυσμών στην Ιταλία, καθώς και απέναντι στην πολιτική Αριστερά (το PCI) και στα συνδικάτα, μέλη των οποίων συχνά άλλωστε εκτελούν μαφιόζοι. Φυσικά, μπορεί σωστά να απαντηθεί ότι δεν μπορούμε απλώς να προβάλουμε τις φεουδαλικές ρίζες της μαφίας στη σύγχρονη δραστηριότητά της στον 21ο αιώνα. Στην περίοδο του 19ου αιώνα, η νότια Ιταλία υπάχθηκε στην αρχή του

καπιταλισμού, άλλαξε η δομή των κοινωνικών σχέσεων και μαζί με αυτό και η μαφία. Όπως περιγράφει ο Salvatore Lupo στο αρχετυπικό Ιστορία της Μαφίας, η φεουδαρχία έφθινε στον κατακερματισμό της ιδιοκτησίας γης και στην αστικοποίηση. Επιπλέον η εξαγωγικού-προσανατολισμού αγροτική παραγωγή και οι μεταλλευτικές δραστηριότητες αναδείχθηκαν σε κυρίαρχες οικονομικές τάσεις στη Σικελία όπως και αλλού.

Αυτό σημαίνει ότι και ο λόγος ύπαρξης της Μαφίας άλλαξε. Σταδιακά, μέσα από διάφορους γύρους αναδιανομής της γης στη Νότια Ιταλία, η μαφία τοποθέτησε αριστοτεχνικά τον εαυτό της ανάμεσα στου μεγάλους ιδιοκτήτες γης και στους χωρικούς, ελέγχοντας την διαδικασία της αναδιανομής προς όφελος της. Όπως γράφει ο Lupo: “[Η μαφία] συγκέντρωνε οργανωτές συνεταιρισμών και κέρδιζε σημαντικό κομμάτι της δύναμης της δρώντας ως μεσολαβητής στην αλλαγή των χεριών της ιδιοκτησίας από τους μεγαλοϊδιοκτήτες στους χωρικούς, και συνεπώς τοποθέτησαν τους εαυτούς τους σκληρά απέναντι στα συλλογικά κινήματα ιδιαίτερα τα χρόνια μετά τον Α και Β Παγκόσμιο Πόλεμο.”

Παρόμοια, με την άνοδο των εξαγωγών στη γεωργία, όπως για παράδειγμα στα εσπεριδοειδή, και με την ανάπτυξη των αστικών αγορών συνδεδεμένων με την αναπτυσσόμενη παγκόσμια αγορά της καπιταλιστικής εποχής, η μαφία κέρδισε τα ισχυρότερα της πατήματα ακριβώς ανάμεσα στην αγροτική παραγωγή και στην πώληση στα αστικά κέντρα. Στο Παλέρμο, ο Lupo εντοπίζει τις προαστιακές και αγροτικές περιοχές που ανήκουν στην καθεαυτό πόλη σαν τις επιχειρησιακές βάσεις της μαφίας.

Συγκεκριμένα, σε αυτό που τον 19ο αιώνα λεγόταν “agro palermitano”, αγροτική περιοχή του Παλέρμο, στους δήμους και στα χωριά της ενδοχώρας, η μαφία εγκαθίδρυσε ένα σύστημα ελέγχου των περιοχών που ορίζονται από ένα πυκνό δίκτυο κηδεμονιών – θεματοφυλάκων. Τελικά απόκτησαν τον έλεγχο των νόμιμων και παράνομων δραστηριοτήτων, αρπαγή βοοειδών και λαθρεμπόριο, και της πρώιμης διαμεσολάβησης και διανομής στο εμπόριο εσπεριδοειδών και άλλων προϊόντων από την πλούσια αγροτική δραστηριότητα της περιοχής. Σε πιο πρόσφατα χρόνια, η ίδια περιοχή αποδείχτηκε η λίγο-πολύ φυσική αγορά για την εξάπλωση του εμπορίου γης και για κερδοσκοπία σε αυτό τον τομέα – παλιοί τόποι και παλιές βάσεις βρήκαν νέες ευκαιρίες για κέρδος. Η είσοδος της μαφίας σε ένα διηπειρωτικό δίκτυο μεταφοράς μεταναστών και η εμπλοκή της σε εμπόριο μεγάλων αποστάσεων, όπως η επιχείρηση με τα εσπεριδοειδή, απλώς έστρωσαν το έδαφος με ικανότητες και ιδιοσυγκρασία καλά ταιριαστές στο λαθρεμπόριο καπνού και ναρκωτικών.

Είναι σημαντικό επομένως, όπως πάντα με τέτοια φαινόμενα, να μην αποδίδουμε την επιμονή της ύπαρξης αλλά και τη φύση της μαφίας σε αλλόκοτους και ρομαντικούς συνεχιστές της φεουδαρχίας. Ο κατάφωρα αντιδραστικός τους ρόλος στην τρομοκράτηση των χωρικών στη Νότια Ιταλία (Mezzogiorno) και η δράση τους σαν φρούραρχοι των μεγαλοϊδιοκτητών γης, των λατιφουντιών, είναι αρκετά καθαρός. Όμως στα σύγχρονα χρόνια, οι καπιταλιστικές σχέσεις δεν έκαναν τη μαφία να φθίνει αλλά αντιθέτως την ισχυροποίησαν.

Το εμπόριο ναρκωτικών και άλλες δραστηριότητες ευθέως συνδεδεμένες με την παγκόσμια αγορά, η κερδοσκοπία στην εκμετάλλευση γης και ακινήτων και η πώληση προστασίας είναι παραδείγματα του πως διαμορφώθηκε ο παραδοσιακός ρόλος της μαφίας ως μεσάζοντα στα σύγχρονα καπιταλιστικά χρόνια. Αυτό δεν είναι διαφορετικό στην Νέα Υόρκη από ότι στο Παλέρμο. Με την σταδιακή εξαφάνιση της κυρίαρχης αγροτικής τάξης, η μαφία έγινε εγκάθετος της νέας κυρίαρχης τάξης – μεσάζοντες οπουδήποτε έβγαине χρήμα, νόμιμα ή

παράνομα, πάντα παρεμβαίνοντας, στο ενδιάμεσο, μεταξύ των παραγωγών και της συνειδητοποίησης της αξίας των προϊόντων.

Με άλλα λόγια, τώρα η μαφία δρα σαν ενδιάμεσος στην υπηρεσία της κυρίαρχης τάξης, όχι σαν κοινωνιολογικό φαινόμενο, αλλά υπηρετώντας το καπιταλιστικό συμφέρον σε μια πιο αφηρημένη μορφή, μεσάζοντες στην υπηρεσία του κεφαλαίου εν γένει. Αυτό εξηγεί από τη μια μεριά το μίγμα φατριακής δομής με ένα σκληρό επιχειρηματικό πλαίσιο, και από την άλλη μεριά τη δομική ασάφεια του πολυσυζητημένου κώδικα τιμής της μαφίας, της ομερτά. Όπως περιγράφει ο Lupo, οι ταινίες για τη μαφία αμετάβλητα τη σκιαγραφούν με μεγάλη σοβαρότητα, η μαφία πάντα αντιλαμβάνεται τον εαυτό της δεσμευμένο με αρχέγονους κώδικες τιμής που της επιβάλλουν να στηρίζει τους αδύναμους και να επιτίθεται στους ισχυρούς. Οι μαφιόζοι τις περισσότερες φορές, βλέπουν τους εαυτούς τους σαν καλούς καθολικούς, με μεγάλη επίμονή στην τήρηση των θρησκευτικών τους αρχών, συμπεριλαμβανομένων της ομοφοβίας και του πατριαρχικού προτύπου.

Αλλά είναι αδύνατον να καταλάβουμε γιατί τόσο οι κινηματογραφιστές όσο και οι θεατές των ταινιών για τη μαφία παίρνουν όλα τα παραπάνω τις μετρητοίς. Σε ένα κλασικό παράδειγμα της “επινοήση της παράδοσης” του Hobsbawm, όσο περισσότερο η σύγχρονη μαφία γίνεται εκπρόσωπος του κεφαλαίου, αναζητώντας τις πιο βίαιες και επιθετικές μορφές καπιταλισμού που μπορούμε να φανταστούμε, τόσο περισσότερο προσπαθεί να ντύσει τον εαυτό της με τον μανδύα του υπερασπιστή και θεματοφύλακα των παραδοσιακών αξιών.

Όπως σημειώνει ο Lupo:

Σε αυτή την ιδεολογία υπάρχει ένα συγκεκριμένο ποσό αυθυποβολής, ένας βαθμός αλαζονικής φιλοδοξίας και ένας ακόμα μεγαλύτερος βαθμός προπαγάνδας προορισμένης να συγκρουστεί στην πλειονότητα των περιπτώσεων με μια πολύ διαφορετική πραγματικότητα... Η απληστία και η αγριότητα, όπως τεκμηριώνονται στις σελίδες αυτού του βιβλίου, είναι εγγενή χαρακτηριστικά της μαφίας τόσο του χθες όσο και του σήμερα. Η μαφία, στο παρελθόν όπως και σήμερα, ήταν και είναι ικανή να σφάζει αθώους ανθρώπους, γυναίκες και παιδιά, με πλήρη περιφρόνηση σε κάθε κώδικα τιμής... Σικελοί και Ιταλό-Αμερικάνοι μαφιόζοι συνεχίζουν να δηλώνουν την απόλυτη εχθρότητα τους στα ναρκωτικά, που καταστρέφουν τους πολιτισμικούς και κοινωνικούς δεσμούς της κοινότητας, ακόμα και όταν πιάνονται στα πράσα να σπρώχνουν ναρκωτικά.

Παρόμοια, αυτή η υποκρισία του κώδικα τιμής της μαφίας, βασισμένη στο ψέμα και στην διαστρέβλωση, ισχύει εξίσου και στις σχέσεις της μαφίας με το κράτος. Στην πραγματικότητα, η μαφία δεν είναι και τόσο ενάντια στο κράτος, ούτε και προστάτης των παραδοσιακών κοινοτήτων απέναντι στην κρατική παρέμβαση. Είναι ένας διαμεσολαβητής του κράτους με τους πολίτες, που δρα με βάση τα δικά του συμφέροντα.

Η ιστορία της Ιταλίας κατά τη διάρκεια του φασισμού δείχνει ότι η μαφία και οι φασίστες μπορούσαν να βρουν πολλά κοινά σημεία. Στην πραγματικότητα δεν ήταν και τόσο διαφορετικοί. Πολλοί σημαντικοί παράγοντες της μαφίας στρατολογήθηκαν στις επίσημες φασιστικές πολιτοφυλακές, εναντίων των αντιστασιακών ομάδων της αριστεράς που έβρισκαν τη λαϊκή τους βάση στο εργατικό κίνημα και στους αγρότες. Μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, η πολιτική ζωή της Ιταλίας παρήγαγε συστηματική διαφθορά και μια συνεννόηση ανάμεσα στη μαφία και σημαίνουσες φιγούρες του κράτους, ειδικότερα – αλλά όχι αποκλειστικά – ανάμεσα στη μαφία και στα κόμματα του Κέντρου και της Δεξιάς.

Συγκυριακές εξάρσεις συλλήψεων στελεχών της μαφίας εμφανίζονται, τότε, ως ο τρόπος του κράτους να ελέγξει τη μαφία στα επίπεδα ακριβώς που τη χρειάζεται, ως υποκινητή του πολιτικού προγράμματος της δεξιάς, αλλά όχι τόσο ώστε να θεωρείται αυτόνομη δύναμη εκτός της επιρροής του. Η μαφία συχνά δεν άντεχε αυτό τον κρατικό ζυγό, κάτι που μερικές φορές οδήγησε σε ανοιχτό πόλεμο με το κράτος – πάντα με ηττημένη τη μαφία. Εν τέλει όμως, αποδέχτηκαν τη συμφωνία σε αντάλλαγμα αυξημένων κερδών και διευρυμένης κυριαρχίας, μέσω του τρόμου, πάνω στους παραγωγούς και τους μικρο-επιχειρηματίες της νότιας Ιταλίας του 20ου αιώνα.

Το ίδιο ισχύει και στις περιοχές της Βόρειας Αμερικής όπου η μαφία είχε και έχει αρκετή δύναμη για να αναλάβει τον αντίστοιχο ρόλο, όπως και σε περιοχές του Καναδά και σε πόλεις όπως η Νέα Υόρκη και η Βοστώνη. Στις ΗΠΑ, όπου τοποθετείται πάντα η κλασική μαφιόζικη ιστορία, η μαφία συχνά σκιαγραφείται σαν το αντίστοιχο ενός αφεντικού πτέρυγας. Οι μαφιόζοι εμφανίζονται σαν έμποροι δύναμης που προστατεύουν τις φτωχές κοινότητες Ιταλό-Αμερικανών μεταναστών από την μικρο-εγκληματικότητα και την επιθετική παρέμβαση του κατεστημένου των WASP (White Anglo Saxon Protestant – Λευκός Αγγλο-Σάξονας Προτεστάντης). Ενώ υπάρχουν κάποια ψήγματα αλήθειας σε αυτή την αφήγηση, για άλλη μια φορά ενισχύεται η μυθολογία της μαφίας ως προστάτης των παραδοσιακών κοινοτήτων.

Οι γκάνγκστερς σε όλη τη σύγχρονη ιστορία, μέχρι τους σημερινούς στο Μεξικό ή στη Ρωσία, υπερασπίζονται ιδεολογικά τους εαυτούς τους με το επιχείρημα ότι δρουν ως η πραγματική δύναμη της τάξης και της δικαιοσύνης στις φτωχές κοινότητες και ότι εξαφανίζουν τους μικρο-εγκληματίες και τους τοκογλύφους που λυμαίνονται τον τοπικό πληθυσμό. Στην πραγματικότητα βέβαια αυτό σημαίνει ότι, αντί για την εξαφάνιση των μικρο-εγκληματιών, αυτοί ενσωματώνονται στη σφαίρα της μαφίας.

Όπως κάθε καπιταλιστική επιχείρηση, η μαφία στοχεύει στην εξάλειψη του ανταγωνισμού και στην κατοχύρωση μονοπωλίων, έχει το μονοπώλιο στην παρασιτική βία εναντίον των εργατών και των μικρο-επιχειρηματιών. Αποτελεί θεμελιώδη πολιτική ανακολουθία, και λάθος, να πάρουμε τις μετρητοίς την παραπάνω ιδεολογική υπεράσπιση του κυνηγιού αυτού του μονοπωλίου. Αυτή η δικαιολόγηση είναι ευθέως ανάλογη με τον ισχυρισμό της κυρίαρχης καπιταλιστικής τάξης ότι χωρίς το μονοπώλιο της στην κυριαρχία της οικονομικής σφαίρας, καμία παραγωγική δραστηριότητα δεν μπορεί να λάβει χώρα. Ακριβώς επειδή οι στόχοι της είναι απολύτως συμβατοί στα πλαίσια του καπιταλισμού, η μαφία είναι πάντα έτοιμη να συνεργαστεί με τις κρατικές δυνάμεις, όποτε τη βολεύει.

Σε αντίθεση με τη μυθολογία γύρω από τη σιδηρά πειθαρχία στην ομερτά, στην πραγματικότητα οι μαφιόζοι συνεχώς πρόδιδαν ο ένας τον άλλο για να μειώσουν τις ποινές τους. Δεν υπάρχει κανένα ζήτημα αρχής εδώ, απλά διαμορφώνεται μια νέα τάξη υποστύλωμα στο πλαίσιο ενός μεγαλύτερου καπιταλιστικού σχηματισμού. Η μαφία είναι κάτι λιγότερο από το αφεντικό της πτέρυγας, γιατί δεν προσφέρει υπηρεσίες πέρα από την εξαφάνιση των αντιπάλων της. Αλλά ταυτόχρονα είναι και κάτι παραπάνω, γιατί διαμεσολαβεί την καπιταλιστική εξουσία μέσω της βίας: συγκεκριμένα παρεμβαίνει σε καταστάσεις όπου η ισχύς του κράτους δεν επαρκεί για την τρομοκράτηση των εργατών ώστε να αποδεχτούν την εκμετάλλευσή τους.

Ο καθοριστικός παράγοντας εδώ είναι η εχθρική στάση της μαφίας ενάντια στις ανεξάρτητες οργανώσεις εργατών και χωρικών, εκτός και αν αυτές μπορούν να εκβάλουν σε ένα ηθικό και ατομικιστικό πρόγραμμα. Η σύμπτυξη της μαφίας, των κομμάτων της

Δεξιάς και του Κέντρου, και βέβαια της Καθολικής Εκκλησίας είναι συνεπώς ,μεταξύ άλλων, μια συμμαχία ενάντια στην Αριστερά και ειδικότερα στα συνδικάτα και στους Κομμουνιστές. Αυτή είναι η πραγματική σημασία της μαφίας σήμερα και σε όλη την καπιταλιστική περίοδο και δεν είναι μόνο περιορισμένη στην περίπτωση της Ιταλίας: τα ίδια μπορούν να ειπωθούν για τα Μεξικανικά Καρτέλ και τη Ρωσική μαφία.

Δεδομένων όλων αυτών, η σύγκριση στην αντιμετώπιση της μαφίας στο σύγχρονο Αμερικανικό κινηματογράφο και στην αντιμετώπιση της Κου Κλουξ Κλαν παρουσιάζει μια κρίσιμη διαφορά. Η ΚΚΚ, αν και Προτεσταντική, είχε περίπου τον ίδιο ρόλο προστασίας των συμφερόντων των ιδιοκτητών γης στο νότο ενάντια στις ανεξάρτητες οργανώσεις των εργαζομένων στα αγροτικά και αστικά κέντρα. Όπως η μαφία, η ΚΚΚ ισχυρίζεται ότι δεσμεύεται από αρχέγονους ευγενείς κώδικες τιμής στο στυλ του Όσα Παίρνει ο Άνεμος. Και οι δύο δρουν σαν διαμεσολαβητές του κράτους με την κοινωνία τρομοκρατώντας τον παραγωγικό πληθυσμό, και τελικά υπηρετώντας τη διατήρηση της συγκεκριμένης τάξης πραγμάτων, ιδιαίτερα βολικής για μια μικρή ελίτ – συμπεριλαμβανομένης και της φυλετικής διάστασης αυτής της ελίτ στη Αμερική. Παρόλα αυτά είναι αδιανόητο για μια παραγωγή του HBO ή για μια ολόκληρη σειρά εμπορικών και αισθητικά άρτιων ταινιών να παρουσιάσουν τα μέλη της ΚΚΚ ως παρεκκλίνοντες αλλά αξιοπρεπείς αντιήρωες. Φυσικά, το φυλετικό ζήτημα δεν μπορεί να παραβλεφθεί εδώ. Ενώ από νωρίς στον 20ο αιώνα μπλοκμπάστερς όπως το Όσα Παίρνει ο Άνεμος και η Γέννηση ενός Έθνους είναι κοινά καταδικασμένες για τις αρνητικές απεικονίσεις των Αφρο-Αμερικανών, τέτοιες κριτικές σχεδόν ποτέ δεν αρθρώνονται για τις ταινίες με θέμα τη μαφία.

Αυτοί που γνωρίζουν περισσότερα για αυτό το είδος φιλμ, δίχως αμφιβολία θα με κατηγορήσουν ότι χάνω τις πιο λεπτές όψεις των ταινιών για τις οποίες συζητάμε. Μπορεί να είναι έτσι. Αλλά το ότι τις παρεξηγώ στις λεπτομέρειες είναι γιατί προσπαθώ να τις καταλάβω στο σύνολο. Πρέπει να απορρίψουμε τον ρομαντισμό που περιβάλλει έναν κοινωνικό θεσμό, ο οποίος τόσο στη φεουδαρχία όσο και στον καπιταλισμό, αποτελεί τον χειρότερο επιβολέα και εφαρμοστή της εκμετάλλευσης. Ακριβώς όπως δεν υπάρχει τίποτα ηρωικό, ή αντιηρωικό, στην ΚΚΚ δεν υπάρχει και στην περίπτωση της μαφίας.

πηγή: The sicilian klan - Jacobin Magazine

Διαβάστε επίσης: Where the Mob Keeps Its Money - The New York Times